

Stanovisko Národního referenčního centra pro kosmetiku k obsahu Laurylsíranu sodného v kosmetických prostředcích.

Tenzidy (detergenty) jsou povrchově aktivní látky, které jsou jako součástí mycích a čistících prostředků určeny k čištění povrchů. Odstraňují nečistoty z povrchu předmětů tím, že je převádějí do vody, kterou jsou pak smývány. Jde o látky, které se používají desítky let a jsou součástí nejen kosmetických prostředků určených k čištění povrchu lidského těla, ale i většiny chemických přípravků určených k čištění jak v průmyslových provozech, tak v domácnosti.

Vzhledem k širokému použití ve velkých objemech byly tyto látky od nepaměti předmětem opakovaných toxikologických studií a nikdy nebyl prokázán žádný účinek ve smyslu karcinogenity. Jedinou prokázanou negativní vlastností je jejich schopnost dráždit kůži (i oko) při aplikaci ve vodném roztoku ve vyšších koncentracích. Vzhledem k tomu, že navozené podráždění kůže je pouze dočasné, zcela reverzibilní a bez trvalých změn na kůži, využívá se schopnost Laurylsíranu sodného mírně podráždit kůži i k diagnostickým účelům. Aplikace na kůži pro diagnostické účely slouží pro zjištění, zda má daný jedinec zachovanou přirozenou schopnost reaktivity kůže a zachované obranné mechanismy nebo zda trpí sníženou reaktivitou, která např. souvisí s poruchami imunity, nebo zda jde naopak o jedince s abnormálně zvýšenou reaktivitou kůže. Laurylsíran sodný se tedy používá v řadě toxikologických studiích jako „kontrola“, neboť jde o látku zcela bezpečnou při aplikaci na kůži, jejíž mírný potenciál dráždivosti je přítomen pouze ve známém rozmezí koncentrace látky ve vodě.

V recepturách kosmetických prostředků se tenzidy používají vždy v takové koncentraci, které dráždivé účinky pro kůži nemají. V případě průmyslových čisticích nebo prostředků pro čištění v domácnosti jsou někdy používány vyšší koncentrace a receptura výrobku obsahuje i další, potenciálně agresivní látky pro kůži, které zvyšují čistící vlastnosti výrobku. V tomto případě, kdy existuje reálné riziko podráždění kůže, upozorňuje výrobce v textu pro spotřebitele na nutné použití ochranných rukavic a dalších ochranných prostředků, které podráždění kůže při práci zamezí.

Laurylsíran sodný, Sodium Lauryl Sulfate (SLS) a jeho pro kůži šetrnější varianta Sodium Laureth Sulfate (SLES) jsou pravidelnou součástí kosmetických prostředků, jako jsou šampony, tekutá mýdla, pěny do koupele nebo i zubní pasty. Bez přítomnosti SLS/SLES v receptuře kosmetických prostředků by tyto výrobky ztratily své mycí a pěnící schopnosti. SLS, jehož CAS číslo je 9004-82-4, ani SLES, jehož CAS č. je 9004-82-4 a 1335-72-4, jsou uvedeny jako obvyklé, bezpečné ingredience ve vyhlášce č.75/2003 Sb., která stanoví seznam ingrediencí kosmetických prostředků, jejich názvosloví, funkce a podmínky použití a varování. Žádná z těchto látek není uvedena mezi chemickými látkami, které jsou klasifikovány jako látky

nebezpečné ve vyhlášce č. 232/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, týkající se klasifikace, balení a označování nebezpečných chemických látek a přípravků. Nahlédneme-li do známých databází chemických látek (např. ChemKnowledge, RTECS a pod.), které uvádějí toxikologické vlastnosti chemických látek, pro SLS a SLES žádné nebezpečné vlastnosti (komě potenciálu dráždivosti) neuvádějí. Zprávy o možných karcinogenních (rakovinotvorných) účincích těchto dvou látek je proto nutno považovat jako nepodložené a nepravdivé.

MUDr.Dagmar Jírová,CSc.
vedoucí
NRC pro kosmetiku
Státní zdravotní ústav
Šrobárova 48
100 42 Praha 10
Tel./Fax. 267082439, 267082522
E mail : jirova@szu.cz, djirova@iol.cz